

Ministerie van LNV
T.a.v. mevrouw C.J. Schouten
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Utrecht, 13 juni 2019
Kenmerk: 06-03-02-3332NB
Betreft: situatie in de melkveehouderij

Geachte mevrouw Schouten,

Als jonge melkveehouders maken wij ons grote zorgen over onze toekomst als boer. Wij proberen een weg te vinden, de kansen te benutten die wij zien. Daarbij zijn twee dingen essentieel: bewegingsruimte en vertrouwen in de toekomst. Juist deze twee dingen zien wij in een zeer zorgwekkende snelheid verdwijnen. Daardoor verliezen wij de grip op onze toekomst en de wil om er iets van te maken in de sector die ons zo lief is. Wij schrijven u deze brief niet omdat wij niet willen veranderen, niet omdat we alles goed doen en zeker niet om de slachtofferrol naar ons toe te trekken. Wij schrijven u deze brief om u op te roepen te vechten voor onze toekomst, om ons ruimte te geven om te ondernemen en prachtige melkveebedrijven neer te zetten en te behouden.

Velen van ons staan voor de bedrijfsovername. De marges zijn flinterdun. Wanneer je het bedrijf overneemt, heb je een hypotheek van meer dan een miljoen, een beneden gemiddeld inkomen en een werkweek met 24/7 oproepdienst. Maar het geeft je bezieling en trots om iedere dag voedsel te produceren. Dus je kiest hiervoor omdat je van de koeien, het land en de vrijheid houdt.

Wij snappen dat de melkveehouderij in beweging moet zijn. Daar zijn wij behoorlijk proactief in: denk aan het behouden van weidegang, antibioticareductie en zo willen we ook aan de slag met grondgebondenheid en stikstofefficiëntie. We maken afspraken met elkaar, met de partijen om ons heen en proberen van alles uit op onze proefboerderijen en/of op onze eigen erven. De sector is divers en de verschillende type bedrijven en ondernemers lenen zich voor verschillende oplossingen, maar als sector komen we met elkaar verder. We delen kennis en worden nóg beter. Dat moet ook, want het gaat om onze toekomst.

Echter, verandering is ook uitdagend. Te midden van een bank, een melkfabriek, de overheid en het maatschappelijke debat wordt er aan alle kanten aan ons getrokken: we moeten aflossen, voldoen aan steeds weer nieuwe en hogere kwaliteitseisen, werken richting een visie die nog zo onzeker is, het biodiversiteitsvraagstuk

oplossen en het klimaat redden. En dat moet bij voorkeur allemaal tegelijk, liever nog gisteren dan vandaag. Daarbij gebeurt er bijna wekelijks iets wat je als ondernemer klem zet: het dierenactivisme maakt zijn opmars, het fosfaatrechtenstelsel wordt aangepast, je mag bepaalde machines plots niet meer gebruiken en de PAS wordt afgeschoten waardoor opeens je duurzame ontwikkelingsplannen de prullenbak in kunnen. Ook worden er vraagstukken bij ons neergelegd die we niet kunnen oplossen door tegenstrijdigheden in regelgeving, of omdat bepaalde regels logische duurzaamheidsinitiatieven dwarsbomen. Hoe combineer je een lage methaanuitstoot met meer gras in je rantsoen? Hoe produceer je efficiënt én houd je toch ruimte voor biodiversiteit? En het financiële vraagstuk: wat heeft het voor zin om een duurzaam product te maken dat niemand koopt?

Natuurlijk is het de uitdaging voor ons als ondernemers om onze weg te vinden, om de kansen te vinden die er zijn. Maar voor verandering is ruimte nodig en vertrouwen in de toekomst, anders komt niemand in beweging. En als zelfs de meest positieve, gemotiveerde jonge boeren aangeven: “Van mij hoeft het niet meer”, wanneer ouders zeggen: “Onze kinderen mogen geen boer meer worden, want wij zien geen toekomst”, slaan wij dan de plank niet volledig mis in Nederland? De sector met jonge ambitieuze boeren die Nederland op de kaart kan houden, wordt kapotgemaakt. Geef ons de ruimte om de melkveehouderij te ontwikkelen, zodat we in zoveel opzichten de oplossing kunnen zijn in plaats van het probleem. Want als we de positieve energie kwijtraken, dan wordt het niks met de kringloopvisie, niks met de biodiversiteit en de klimaatopgaven en ook niks met het allerbelangrijkste, ons voedsel.

Een ongeruste groet,
namens de jonge melkveehouders,

Marije Klever
dagelijks bestuurder NAJK met de portefeuille melkveehouderij